

Privredno istraživanje 2026

Rezultati privrednog istraživanja
Predstavništvo njemačke privrede u BiH za 2026. godinu

Sadržaj

O ISTRAŽIVANJU	3
GLAVNI REZULTATI ISTRAŽIVANJA	3
Privredno stanje i očekivanja	3
Zapošljavanje i investicije	3
Proces približavanja EU	4
PRIVREDNA SITUACIJA I POSLOVNA OČEKIVANJA	4
RAZVOJ UKUPNOG PROMETA, PRODAJE I IZVOZA.....	7
RAZVOJ BROJA ZAPOSLENIH	8
RAZVOJ KAPITALNIH TROŠKOVA	8
Procenat ulaganja za istraživanje i razvoj (R&D).....	8
PRIVREDNO-POLITIČKI POKAZATELJI	9
Privredna politika i administracija	9
Porezi i subvencije	10
Privredno okruženje	11
Tržište rada.....	12
Infrastruktura	12
UTJECAJ JAVNIH SUBVENCIJA	13
Pristupanje Eurozoni	14
Potencijalni rizici za ekonomski razvoj.....	15
Utjecaj globalnih trgovinskih kretanja na poslovanje kompanija	16
Dugoročni rizici za privredni razvoj kompanija	17
Mjere kompanija u odgovoru na geopolitičke izazove	18
Poslovanje u SAD-u.....	19
Upravljanje troškovima američkih carina	19
Utjecaj prekograničnog prometa između BiH i EU na poslovne odluke	20
Ocjena prekograničnog prometa između BiH i EU	20
Planirane investicije kompanija	21
O PREDSTAVNIŠTVU NJEMAČKE PRIVREDE U BIH.....	21

O ISTRAŽIVANJU

Njemačke vanjskotrgovinske komore od 2006. godine provode usklađeno privredno istraživanje među kompanijama u 16 zemalja regiona srednje i istočne Evrope. Istraživanje se fokusira na procjenu ekonomske situacije i privrednih izgleda, kao i na ocjenu kvaliteta poslovnog okruženja od strane kompanija koje posluju u tim zemljama.

Predstavništvo njemačke privrede u Bosni i Hercegovini (AHK BiH) provelo je svoje privredno istraživanje za 2026. godinu u periodu od 3. marta do 2. aprila 2026. godine. U ovoj studiji je učestvovalo ukupno 37 kompanija, od kojih su 20 srednja i velika, dok je 17 njih bilo mala preduzeća.

Struktura učesnika po djelatnostima pokazuje da 49% kompanija dolazi iz proizvodnog sektora, 27% iz uslužnog sektora, dok 13% čine trgovinska preduzeća. Kada je riječ o broju zaposlenih, većina kompanija (46%) ima između 1 i 49 zaposlenih, 32% zapošljava između 50 i 249 radnika, 21% između 250 i 999 radnika, dok u ovom privrednom istraživanju nije učestvovala nijedna firma sa više od 1.000 zaposlenih.

Većina kompanija obuhvaćenih istraživanjem ima većinskog vlasnika ili sjedište u Njemačkoj (46%), dok 43% kompanija ima sjedište u Bosni i Hercegovini. Manji udio kompanija dolazi iz drugih zemalja (13%), dok Austrija učestvuje sa 5%.

Istraživanjem su prikupljena mišljenja kompanija o privrednim kretanjima i izazovima s kojima se susreću u svakodnevnom poslovanju u Bosni i Hercegovini, uz fokus na očekivanja za naredni period. Posebno ohrabruje podatak da bi većina ispitanika, njih 81%, i u budućnosti izabrala Bosnu i Hercegovinu kao destinaciju za investiranje.

GLAVNI REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Privredno stanje i očekivanja

Više od polovine ispitanih (51%) ocjenjuje trenutnu privrednu situaciju u Bosni i Hercegovini kao zadovoljavajuću. Istovremeno, 48% učesnika istraživanja procjenjuje da bi privredni izgledi u 2026. mogli ostati nepromijenjeni u odnosu na prethodnu godinu. Kada je riječ o očekivanjima za vlastito poslovanje, 51% kompanija predviđa da će njihova poslovna situacija u 2026. godini ostati stabilna, bez značajnih promjena u odnosu na 2025.

Zapošljavanje i investicije

Kao što je ranije spomenuto, procenat kompanija koje bi ponovo odabrale Bosnu i Hercegovinu kao destinaciju za ulaganja ostaje stabilan i iznosi 81%. Kada je riječ o planovima ulaganja, 43% učesnika istraživanja predviđa povećanje investicione potrošnje u odnosu na 2025.

godinu, dok 38% očekuje da će nivo investicija ostati na sličnom nivou kao i prethodne godine. Kada je riječ o trendu zapošljavanja, 48% ispitanih kompanija očekuje povećanje broja zaposlenih u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu.

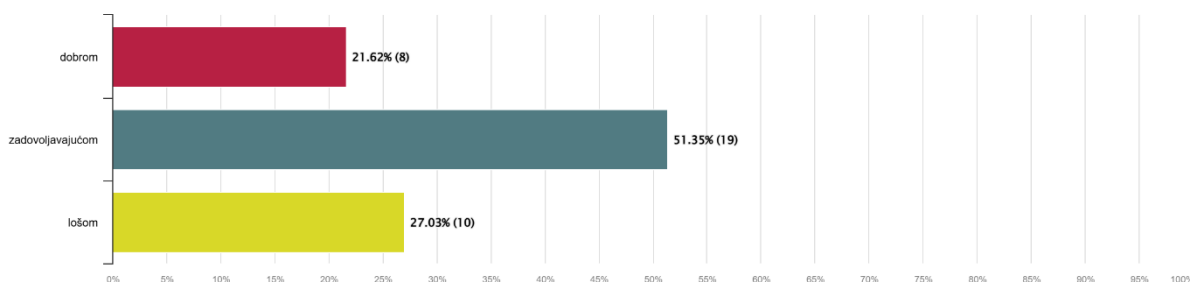
Proces približavanja EU

Za većinu anketiranih kompanija proces evropskih integracija i dalje predstavlja važan faktor za poslovanje, pri čemu je oko 60% ispitanika ovom aspektu dalo niske ocjene (1 ili 2) u okviru zadovoljstva faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini, uključujući i EU kandidatski status.

Međutim, kada je riječ o konkretnim finansijskim koristima, stavovi su znatno rezervisaniji, 39% ispitanika navodi da nema odgovarajućih subvencija na raspolaganju, dok 28% smatra da javne subvencije i fondovi Evropske unije nemaju značajan utjecaj na njihove investicione odluke.

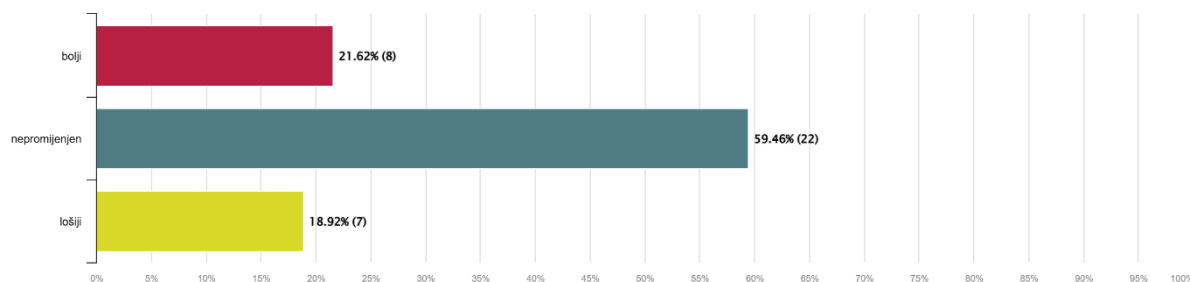
PRIVREDNA SITUACIJA I POSLOVNA OČEKIVANJA

1.1. Kako ocjenjujete trenutnu privrednu situaciju u BiH?

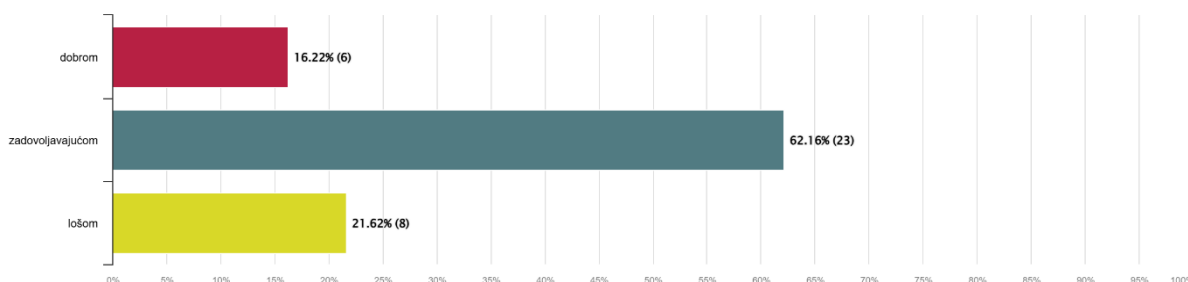
Percepcija privredne situacije u Bosni i Hercegovini pokazuje da većina ispitanika trenutno stanje ocjenjuje umjereno. Tačnije, 51% ispitanika smatra privrednu situaciju zadovoljavajućom, dok je 27% ocjenjuje lošom. Istovremeno, 22% učesnika istraživanja smatra da je privredno okruženje dobro.

1.2. Kako ocjenjujete izgled bosanskohercegovačke privrede u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

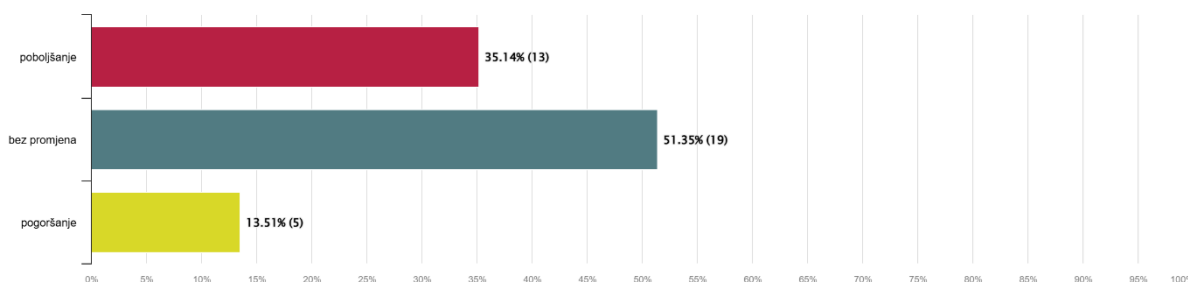
Percepcija privrednih izgleda za Bosnu i Hercegovinu pokazuje znatno optimističnije stavove u odnosu na 2025. godinu. Oko 22% ispitanih kompanija smatra da su privredni izgledi bolji nego prethodne godine, što predstavlja porast u odnosu na 16% iz 2025. godine. Većina učesnika istraživanja, njih 59%, očekuje da će se situacija zadržati na istom nivou, u poređenju sa 34% prethodne godine. Istovremeno, svega 19% kompanija prognozira pogoršanje ekonomskih prilika, što predstavlja značajan pad u odnosu na 50% ispitanika koji su takvo mišljenje imali u 2025. godini.

1.3. Kako ocjenjujete trenutnu situaciju u Vašoj branši?

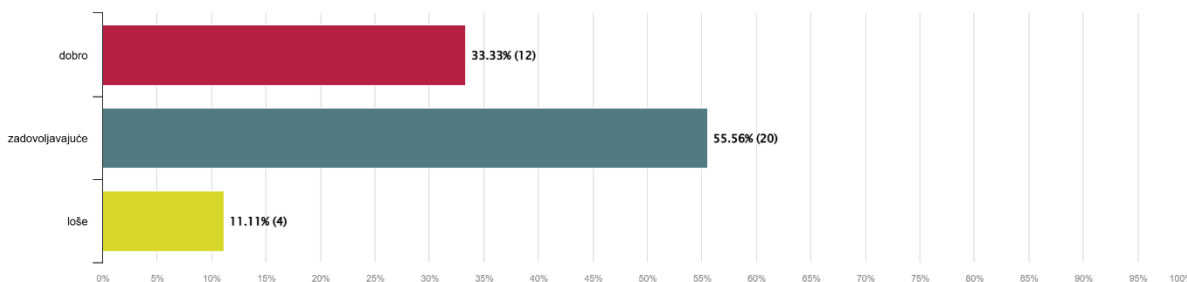
Većina učesnika istraživanja (62%) ocjenjuje trenutno stanje u svojoj djelatnosti kao zadovoljavajuće, što predstavlja rast u odnosu na 52% iz 2025. godine. Istovremeno, udio kompanija koje svoju poslovnu situaciju ocjenjuju kao lošu smanjen je sa prošlogodišnjih 32% na 22%. Kao dobro stanje u svojoj djelatnosti trenutno ocjenjuje 16% ispitanih kompanija, što je gotovo na istom nivou kao i prethodne godine, kada je taj udio iznosio 16%.

1.4. Kakav razvoj situacije u Vašoj branši očekujete u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

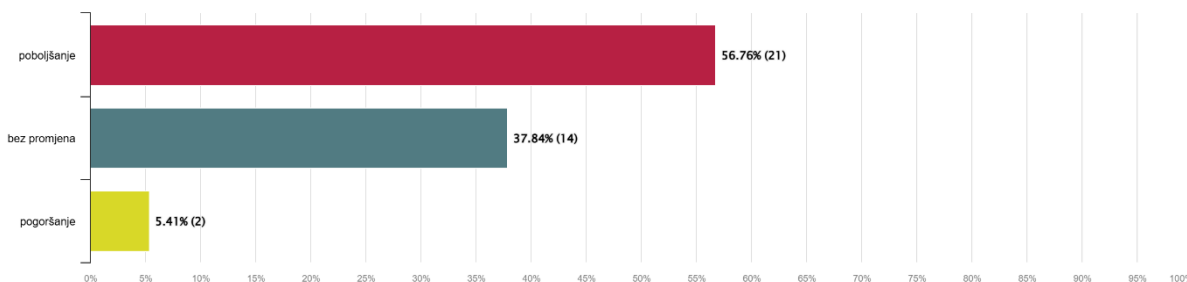
U odnosu na prethodnu godinu, učesnici istraživanja pokazuju veći optimizam kada je riječ o razvoju vlastite djelatnosti. Poboljšanje u tekućoj godini očekuje 35% ispitanika, što predstavlja rast u odnosu na 24% iz 2025. godine. Istovremeno, 14% kompanija predviđa pogoršanje, što je manje u odnosu na prošlogodišnjih 22%. Većina preduzeća, odnosno 51%, ne očekuje značajnije promjene u odnosu na prethodnu godinu.

1.5. Kako ocjenjujete trenutno poslovanje Vašeg preduzeća?

Sličan trend primjetan je i kada se posmatra procjena vlastitog poslovanja. Kompanije i dalje svoje poslovanje ocjenjuju pozitivnije u odnosu na opštu privrednu situaciju. Udio onih koji trenutno poslovanje ocjenjuju dobrim porastao je na 33%, u odnosu na 29% iz 2025. godine. Istovremeno, 11% učesnika smatra da njihovo poslovanje nije zadovoljavajuće, što predstavlja rast u odnosu na prethodnih 6%. Većina kompanija, odnosno 56%, svoje poslovanje ocjenjuje kao zadovoljavajuće, što ukazuje na i dalje prisutnu stabilnost poslovnog okruženja uz određenu dozu opreza u procjenama.

1.6. Kakav će biti poslovni razvoj Vašeg preduzeća u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

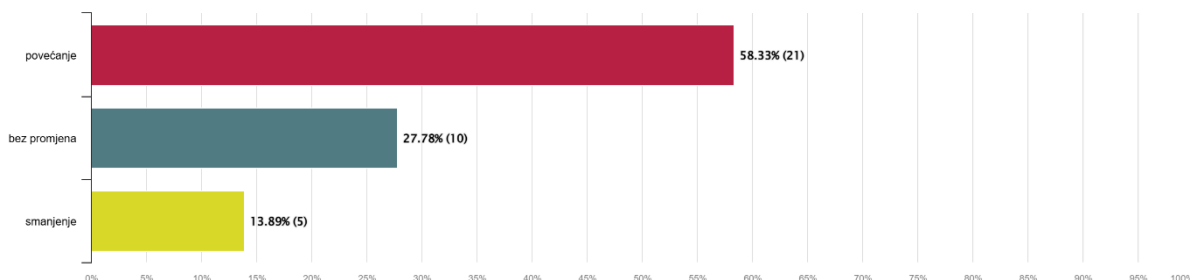

Udio kompanija koje očekuju poboljšanje svog poslovanja u tekućoj godini iznosi 57%, što predstavlja značajan rast u odnosu na 33% iz 2025. godine. Istovremeno, 38% ispitanika ne očekuje promjene u poslovnoj situaciji u odnosu na prethodnu godinu, dok svega 5% kompanija predviđa pogoršanje poslovanja, što je znatno manje u poređenju sa 18% iz prethodne godine.

Ovi rezultati ukazuju na izraženiji optimizam među kompanijama kada je riječ o očekivanjima za vlastito poslovanje. Više od polovine ispitanika očekuje poboljšanje poslovnih rezultata, dok relativno mali broj kompanija predviđa pogoršanje, što sugerise veću stabilnost i pozitivnija očekivanja u poslovnom okruženju u odnosu na prethodnu godinu.

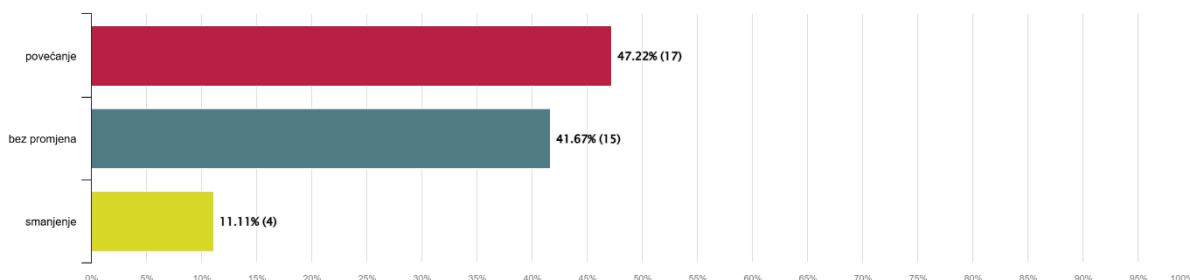
RAZVOJ UKUPNOG PROMETA, PRODAJE I IZVOZA

1.7. Kakav razvoj ukupnog prometa očekujete u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

Kada je riječ o očekivanjima u pogledu ukupnog prometa, 58% kompanija predviđa rast u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja značajan porast u odnosu na 38% iz 2025. godine, ali je i dalje nešto niže u poređenju sa 61% iz 2024. godine. Istovremeno, 28% ispitanika ne očekuje značajnije promjene u prometu tokom tekuće godine, što je manje u odnosu na 40% iz 2025. i 32% iz 2024. godine. Smanjenje prometa predviđa 14% kompanija, što predstavlja pad u odnosu na 22% iz prethodne godine, ali je i dalje više u odnosu na 7% iz 2024. Godine.

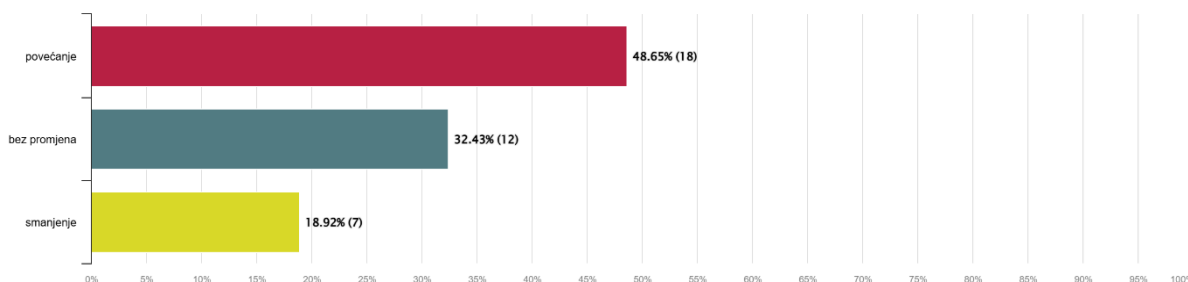
1.8. Kakav razvoj izvoza očekujete u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

Očekivanja u vezi s izvozom pokazuju znatno veći nivo optimizma u odnosu na prethodnu godinu. Gotovo polovina kompanija (47%) predviđa porast izvoza u tekućoj godini, što predstavlja značajan rast u odnosu na 23% iz 2025. godine, i približava se nivou iz 2024. godine kada je taj udio iznosio 64%. Istovremeno, 41% kompanija očekuje da će obim izvoza ostati na prošlogodišnjem nivou, što je manje u odnosu na 60% iz prethodne godine. Smanjenje izvoza predviđa 11% ispitanika, što predstavlja blagi pad u odnosu na 17% iz 2025. godine.

RAZVOJ BROJA ZAPOSLENIH

1.9. Kakav će biti trend zapošljavanja u Vašem preduzeću u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

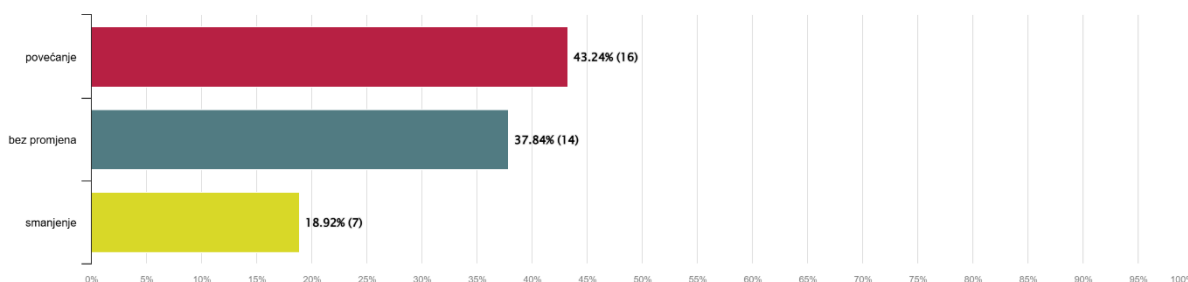

Kada je u pitanju zapošljavanje, 49% kompanija planira povećanje broja zaposlenih u tekućoj godini, što predstavlja značajan rast u odnosu na 29% iz 2024. godine (2024: 41%). S druge strane, 19% kompanija predviđa smanjenje broja radne snage, što je više u odnosu na 13% iz prethodne godine (2024: 11%). Većina ispitanih kompanija, njih 32%, ne očekuje promjene u broju zaposlenih, što predstavlja pad u odnosu na 58% iz 2024. godine (2024: 48%).

Rezultati ukazuju na izraženiju dinamiku na tržištu rada i veća očekivanja kompanija u vezi s rastom poslovnih aktivnosti i potreba za radnom snagom.

RAZVOJ KAPITALNIH TROŠKOVA

1.10. Kako će se razvijati Vaše investicije u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu?

Kada je riječ o investicionim planovima, 38% kompanija navodi da u tekućoj godini ne očekuje promjene u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja pad u odnosu na 45% iz 2024. godine. Povećanje investicija planira 43% učesnika istraživanja, što je značajan rast u odnosu na 31% iz prethodne godine (2024: 41%), dok 19% kompanija predviđa smanjenje investicionih aktivnosti, što je manje u odnosu na 24% iz 2024. godine, ali i dalje više nego 2024. godine (14%).

Procenat ulaganja za istraživanje i razvoj (R&D)

Prosječan procenat ulaganja u istraživanje i razvoj (R&D) među ispitanicima iznosi približno 10%. Na osnovu odgovora može se primijetiti da većina organizacija i kompanija ulaže relativno manji dio svojih sredstava u istraživanje i razvoj, najčešće između 0% i 10%. Ipak,

pojedini ispitanici izdvajaju značajno veće procenete, poput 20%, 30% pa čak i 50%, što ukazuje na razlike u prioritetima, finansijskim mogućnostima i stepenu usmjerenosti ka inovacijama i razvoju novih proizvoda ili usluga.

Povećanje plate

Prosječan procenat povećanja iznosi približno 7,5%. Odgovori pokazuju da većina ispitanika bilježi umjeren rast, najčešće između 5% i 10%. Nekoliko organizacija navelo je da nije bilo povećanja ulaganja ili razvoja, dok manji broj ispitanika ostvaruje značajniji rast od 15% i više. Ukupni rezultati ukazuju na stabilan, ali neujednačen trend povećanja među ispitanicima.

PRIVREDNO-POLITIČKI POKAZATELJI

U okviru ovogodišnjeg privrednog istraživanja, ispitanici su ocjenjivali različite faktore koji utiču na poslovanje u Bosni i Hercegovini. Ocjenjivanje je vršeno na skali od 1 do 6, pri čemu ocjena 1 označava nizak stepen zadovoljstva, a ocjena 6 visok stepen zadovoljstva.

Istraživanje je obuhvatilo širok spektar faktora poslovnog ambijenta, koji su radi preglednosti grupisani u nekoliko tematskih cjelina: ekonomska politika i javna uprava, porezi i poticaji, privredno okruženje, tržište rada te infrastruktura. U okviru ovih oblasti analizirani su elementi poput efikasnosti javne uprave, pravne sigurnosti, poreskog sistema, pristupa finansiranju, dostupnosti kvalifikovane radne snage, kao i kvaliteta transportne i digitalne infrastrukture.

Privredna politika i administracija

U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini - Privredna politika i administracija?

Najveći stepen nezadovoljstva među ispitanicima zabilježen je u oblasti borbe protiv korupcije i kriminala, gdje je gotovo 70% učesnika istraživanja dalo negativne ocjene (1 i 2), što ukazuje na izraženo nezadovoljstvo ovim segmentom poslovnog ambijenta.

Nepovoljni rezultati zabilježeni su i kada je riječ o političkoj i društvenoj stabilnosti, koju je

više od polovine ispitanika ocijenilo negativno.

Slični stavovi prisutni su i u pogledu efikasnosti javne uprave, pravne sigurnosti i predvidivosti ekonomske politike, koje su među slabije ocijenjenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini

Porezi i subvencije

U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini - Porezi i subvencije?

U okviru ove cjeline analizirani su faktori koji se odnose na poresko opterećenje, poreski sistem i nadležne institucije, kao i pristup javnom i EU finansiranju.

Rezultati istraživanja pokazuju da je nezadovoljstvo poreskim opterećenjem i dalje izraženo među kompanijama. Oko 41% ispitanika navelo je da su „veoma nezadovoljni“ ili „više nezadovoljni“ nivoom poreskog opterećenja, dok je najveći broj učesnika (35%) ovaj faktor ocijenio prosječnom ocjenom. Slični rezultati zabilježeni su i kada je riječ o poreskom sistemu i nadležnim vlastima, gdje je gotovo polovina ispitanika izrazila nezadovoljstvo, dok je 35% dalo prosječnu ocjenu.

Kada je riječ o pristupu javnom i EU finansiranju, stavovi ispitanika su nešto uravnoteženiji. Najveći broj kompanija (33%) ocijenio je ovaj faktor prosječnom ocjenom, dok je gotovo 49% učesnika istraživanja navelo da su „veoma nezadovoljni“ ili „više nezadovoljni“ mogućnostima pristupa javnim i EU fondovima. Manji broj ispitanika izrazio je zadovoljstvo ovim segmentom poslovnog okruženja.

Privredno okruženje

U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini - Privredno okruženje?

U okviru ove cjeline ispitani su sljedeći faktori: uslovi finansiranja (pristup i troškovi), disciplina plaćanja, uslovi za istraživanje i razvoj, te kvalitet i dostupnost lokalnih dobavljača. Rezultati u vezi s ovom grupom pitanja pokazuju generalno pozitivnije ocjene u poređenju s ostalim aspektima poslovnog okruženja u BiH. Najpovoljnije je ocijenjen kvalitet i dostupnost lokalnih dobavljača, 31% ispitanika navelo je da su zadovoljni ovim faktorom. Sličan trend zabilježen je i kod faktora discipline plaćanja (27% zadovoljnih), dok su uslovi finansiranja pozitivno ocijenjeni od strane 20% učesnika istraživanja.

Tržište rada

U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini - Tržište rada?

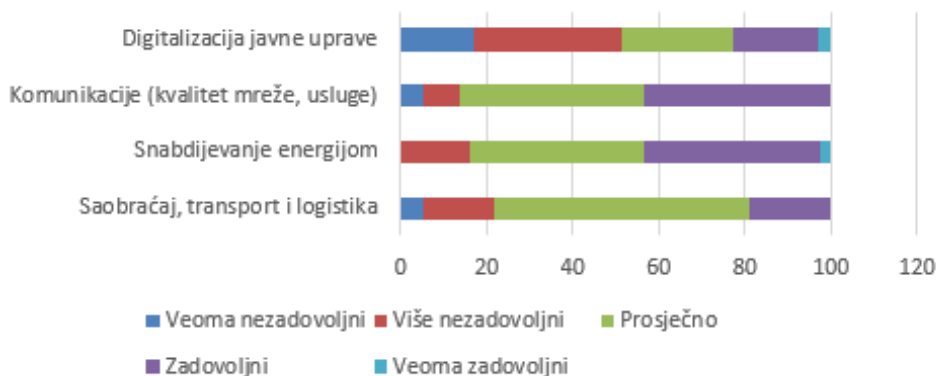

Rezultati pokazuju pretežno neutralne ocjene tržišta rada, pri čemu je najveći broj ispitanika većinu faktora ocijenio prosječnim ocjenama.

Najbolje ocijenjen faktor bila je produktivnost i motivacija zaposlenih – 27% učesnika istraživanja izjavilo je da su zadovoljni ovim aspektom. Pozitivne ocjene zabilježene su i za troškove rada te kvalifikaciju zaposlenih, gdje je po 20% ispitanika izrazilo zadovoljstvo. Dostupnost kvalifikovane radne snage također je dobila relativno povoljnu ocjenu, sa 15% zadovoljnih ispitanika.

Infrastruktura

U kojoj ste mjeri zadovoljni s navedenim faktorima poslovanja u Bosni i Hercegovini - Infrastruktura?

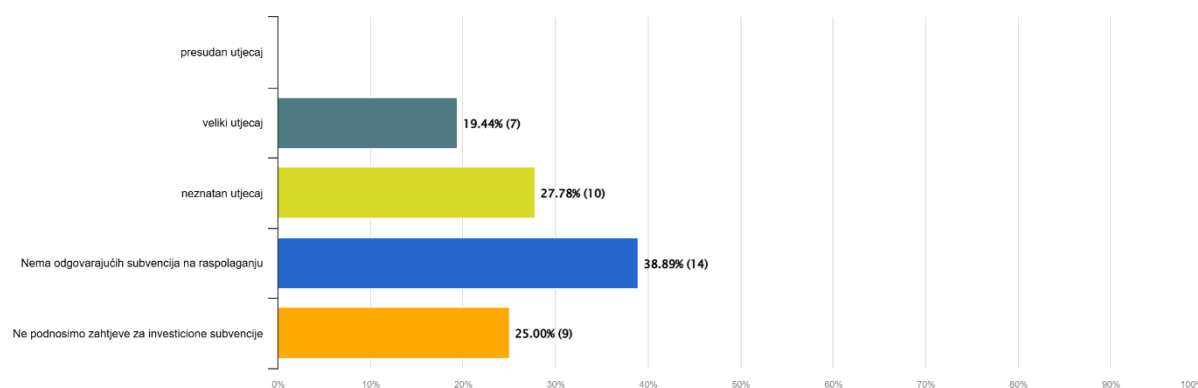

U ovoj tematskoj skupini ocjenjivani su faktori poput digitalizacije administracije, kvaliteta komunikacijske

infrastrukture (mreža i usluge), snabdijevanja energijom, te saobraćaja, transporta i logistike. Najlošije ocjene dobio je faktor digitalizacije administracije 11% ispitanika navelo je da su „veoma nezadovoljni“ ovim segmentom. S druge strane, najbolje ocijenjeni faktori bili su snabdijevanje energijom, s 31% zadovoljnih ispitanika, te komunikacija, koju je pozitivno ocijenilo 26% učesnika istraživanja.

UTJECAJ JAVNIH SUBVENCIIJA

3. Kakav utjecaj javne subvencije (fondovi EU ili državne investicione olakšice) imaju na vaše investicione odluke?

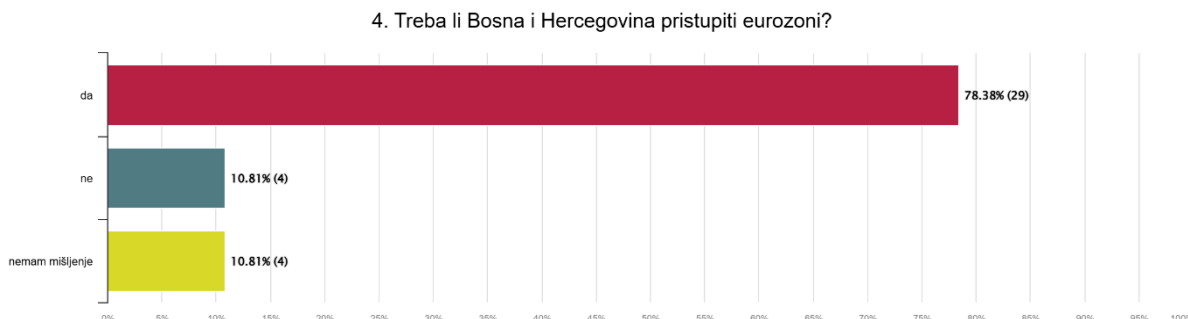

Kada je riječ o utjecaju javnih subvencija i investicionih olakšica na poslovne odluke kompanija, rezultati istraživanja pokazuju da većina ispitanika trenutno ne prepoznaje značajniju podršku u ovom segmentu. Najveći broj kompanija (39%) naveo je da odgovarajuće subvencije nisu dostupne, dok četvrtina ispitanika smatra da javne subvencije i EU fondovi imaju neznatan utjecaj na njihove investicione odluke.

Istovremeno, 25% kompanija navodi da uopšte ne podnosi zahtjeve za investicione subvencije, što može ukazivati na složenost procedura ili nedovoljnu informisanost o dostupnim programima podrške. S druge strane, svega 19% ispitanika smatra da subvencije imaju značajniji utjecaj na njihove investicione planove.

Rezultati ukazuju na potrebu za većom dostupnošću, transparentnošću i efikasnijom promocijom javnih i EU programa podrške kako bi oni imali snažniji efekat na investicionu aktivnost kompanija u Bosni i Hercegovini.

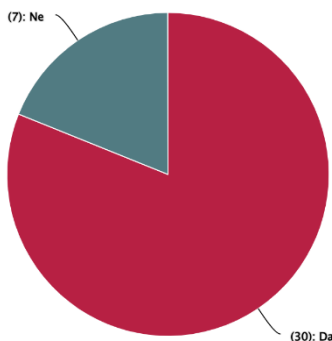
Pristupanje Eurozoni

Rezultati istraživanja pokazuju da većina ispitanih kompanija podržava pristupanje Bosne i Hercegovine eurozoni. Čak 78% učesnika istraživanja smatra da bi BiH trebala pristupiti eurozoni, što ukazuje na snažnu podršku evropskim ekonomskim integracijama i očekivanja da bi uvođenje eura moglo doprinijeti većoj finansijskoj stabilnosti i sigurnosti poslovanja.

S druge strane, 11% ispitanika smatra da BiH ne bi trebala pristupiti eurozoni, dok isti procenat učesnika nema formirano mišljenje o ovom pitanju. Rezultati ukazuju na preovlađujući pozitivan stav poslovne zajednice prema daljnjem ekonomskom približavanju Evropskoj uniji i njenim finansijskim mehanizmima.

5. Da li biste danas opet izabrali Bosnu i Hercegovinu kao lokaciju za poslovanje i ulaganje?

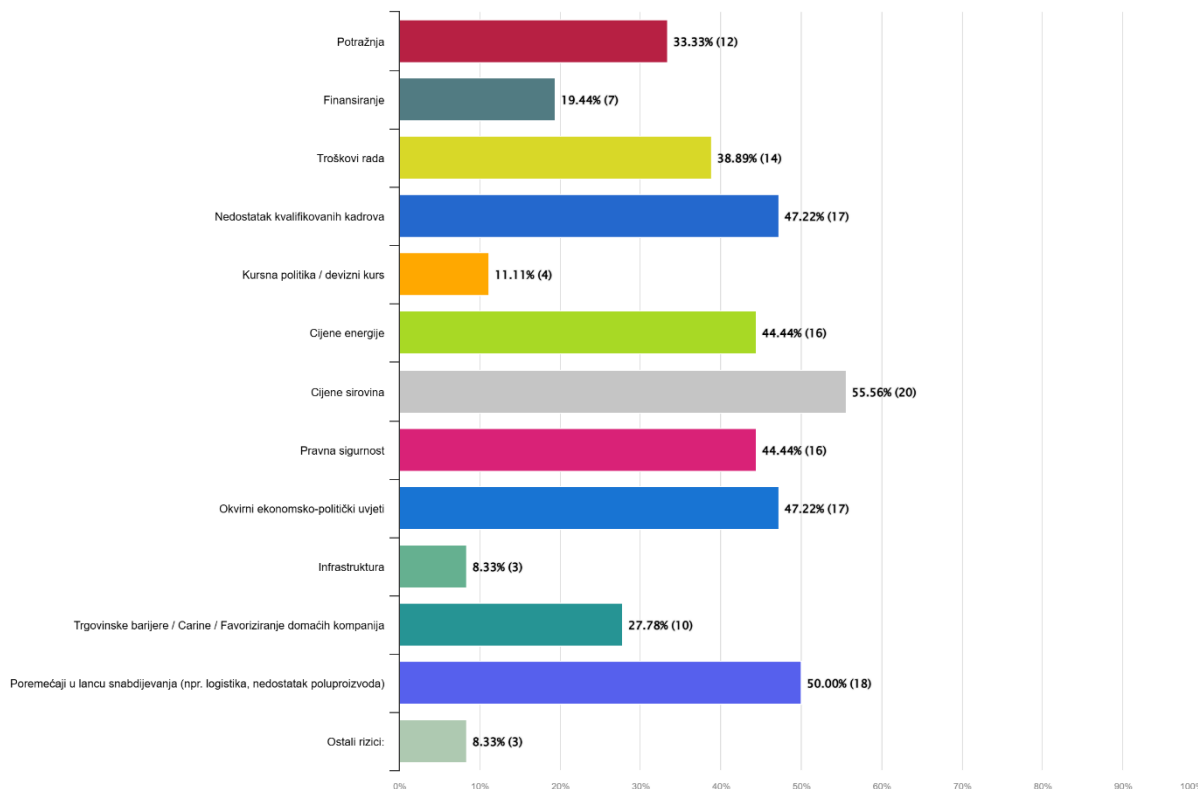

Udio kompanija koja bi ponovo izabrala Bosnu i Hercegovinu kao lokaciju za ulaganje iznosi 81%, što predstavlja blago smanjenje u odnosu na prethodnu godinu (2024: 84%).

Na pitanje koju bi alternativnu lokaciju izabrali za poslovanje i ulaganje ukoliko ne bi odabrali Bosnu i Hercegovinu, većina ispitanika navela je neku od država Evropske unije ili općenito zemlje eurozone. Među pojedinačno spomenutim odgovorima našle su se Hrvatska i Grčka, dok je manji broj ispitanika naveo druge države ili istakao da ne bi izabrao nijednu alternativnu lokaciju.

Potencijalni rizici za ekonomski razvoj

6. Gdje vidite najveće rizike za ekonomski razvoj vaše kompanije u narednih dvanaest mjeseci? (Mogući višestruki odgovori)

Rezultati istraživanja pokazuju da kompanije u Bosni i Hercegovini najveće rizike za svoj ekonomski razvoj u narednih dvanaest mjeseci vide prvenstveno u rastu cijena sirovina, poremećajima u lancima snabdijevanja te nedostatku kvalifikovane radne snage. Kao najveći pojedinačni rizik izdvajaju se cijene sirovina, koje je navelo 56% ispitanika.

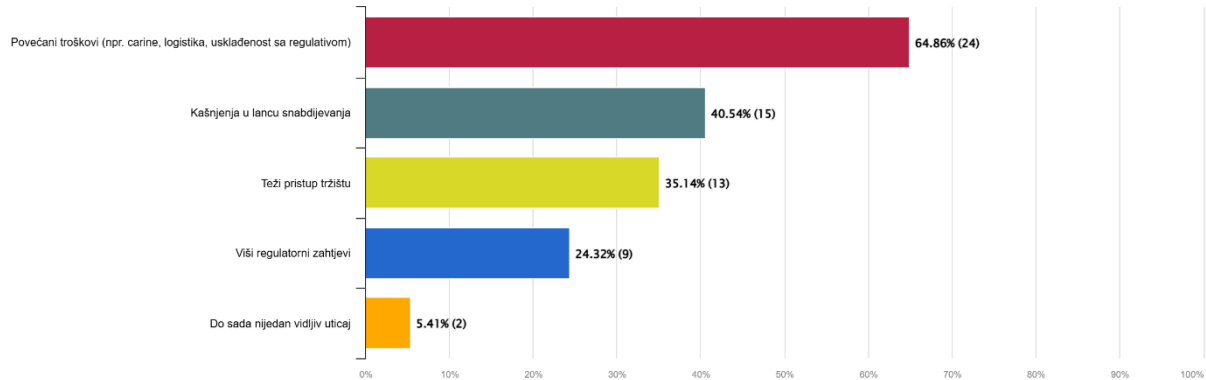
Značajan broj kompanija kao izazov prepoznaje i poremećaje u lancima snabdijevanja, uključujući logističke probleme i nedostatak poluproizvoda, što je istaklo 50% učesnika istraživanja. Istovremeno, gotovo polovina ispitanika (47%) smatra da nedostatak kvalifikovanih kadrova predstavlja ozbiljan rizik za poslovanje, dok isti procenat kao prijetnju vidi i ukupne ekonomsko-političke uslove u zemlji.

Među izraženijim rizicima nalaze se i cijene energije te pravna sigurnost, koje je navelo po 44% kompanija. Troškovi rada predstavljaju značajan izazov za 39% ispitanika, dok je trećina učesnika istraživanja (33%) kao potencijalni problem istakla nivo potražnje na tržištu.

Manji broj kompanija zabrinut je zbog trgovinskih barijera i carina (28%), finansiranja (19%) i kursne politike odnosno deviznog kursa (11%). Infrastrukturu i ostale rizike najmanji broj ispitanika prepoznaje kao značajnije prepreke za poslovanje u narednom periodu.

Utjecaj globalnih trgovinskih kretanja na poslovanje kompanija

7. Koji konkretni uticaji trenutnih dešavanja u svjetskoj trgovini imaju na vašu kompaniju? (Mogući višestruki odgovori)

Rezultati istraživanja pokazuju da trenutna dešavanja u svjetskoj trgovini imaju značajan utjecaj na poslovanje kompanija u Bosni i Hercegovini, prvenstveno kroz rast troškova i otežano funkcionisanje lanaca snabdijevanja.

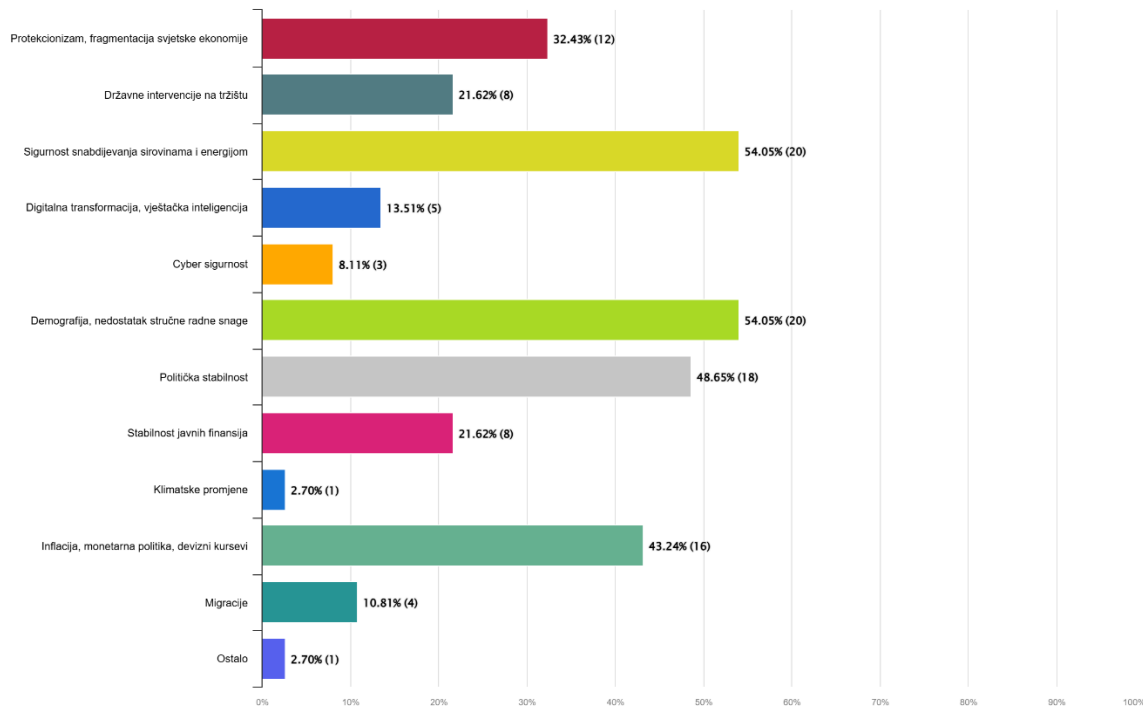
Najveći broj ispitanika, njih 65%, naveo je povećane troškove uključujući carine, logistiku i usklađenost sa regulativom kao ključnu posljedicu globalnih trgovinskih promjena. Pored toga, 41% kompanija ističe kašnjenja u lancima snabdijevanja, što dodatno otežava planiranje poslovnih aktivnosti i stabilnost isporuka.

Teži pristup tržištu kao značajan izazov prepoznaje 35% učesnika istraživanja, dok gotovo četvrtina kompanija (24%) navodi povećane regulatorne zahtjeve kao jedan od glavnih efekata aktuelnih globalnih kretanja.

S druge strane, samo 5% ispitanika smatra da trenutna dešavanja u svjetskoj trgovini do sada nisu imala vidljiv utjecaj na njihovo poslovanje, što ukazuje na široko rasprostranjene posljedice međunarodnih ekonomskih i trgovinskih promjena na domaći poslovni sektor.

Dugoročni rizici za privredni razvoj kompanija

8. Gdje vidite najveće rizike za privredni razvoj Vaše kompanije u narednih pet godina? (Mogući su višestruki odgovori)

Kada je riječ o dugoročnim izazovima u narednih pet godina, kompanije u Bosni i Hercegovini najveće rizike vide u sigurnosti snabdijevanja sirovinama i energijom, kao i u demografskim trendovima i nedostatku stručne radne snage. Oba faktora kao ključni rizik prepoznaje po 54% ispitanika.

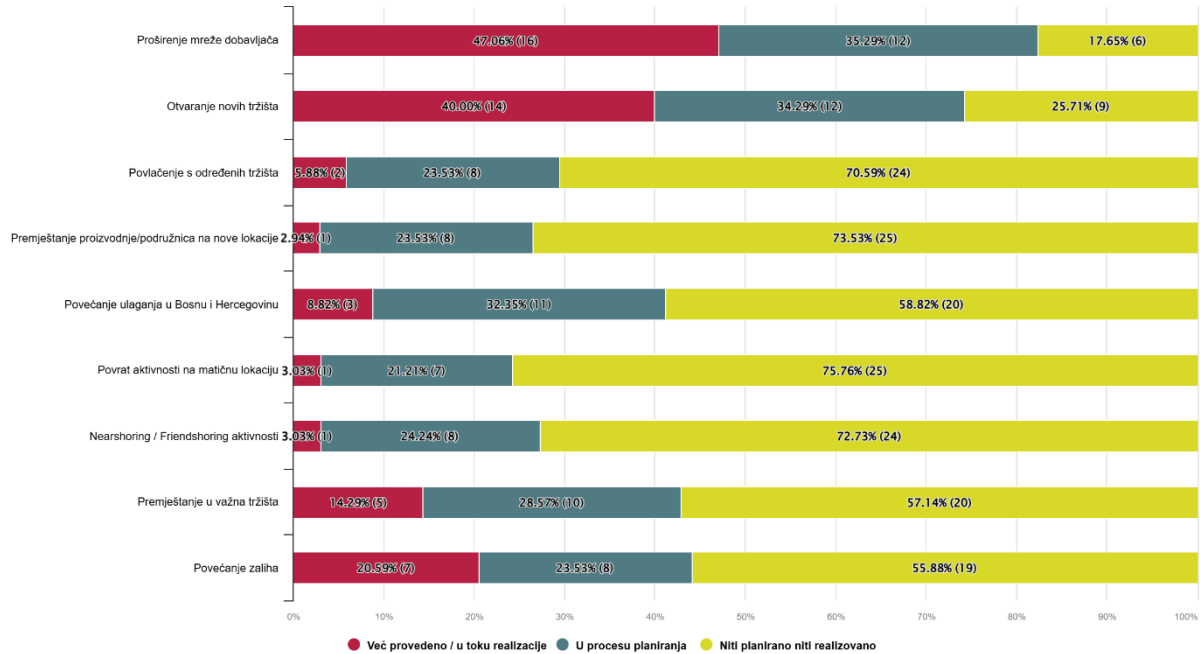
Značajan broj kompanija zabrinut je i zbog političke stabilnosti, koju je kao potencijalni problem navelo 49% učesnika istraživanja. Pored toga, 43% ispitanika smatra da inflacija, monetarna politika i devizni kursevi predstavljaju važan rizik za budući razvoj poslovanja.

Trećina kompanija (32%) ističe protekcijizam i fragmentaciju svjetske ekonomije kao dugoročnu prijetnju, dok 22% ispitanika kao izazov vidi državne intervencije na tržištu i stabilnost javnih finansija.

Manji broj kompanija prepoznaje digitalnu transformaciju i vještačku inteligenciju (14%), migracije (11%) i cyber sigurnost (8%) kao glavne rizike za poslovanje u narednom periodu. Klimatske promjene i ostali faktori izdvojeni su u znatno manjoj mjeri.

Mjere kompanija u odgovoru na geopolitičke izazove

9. Koje mjere je vaša kompanija već provela ili planira provesti u vezi s rastućim geopolitičkim izazovima?

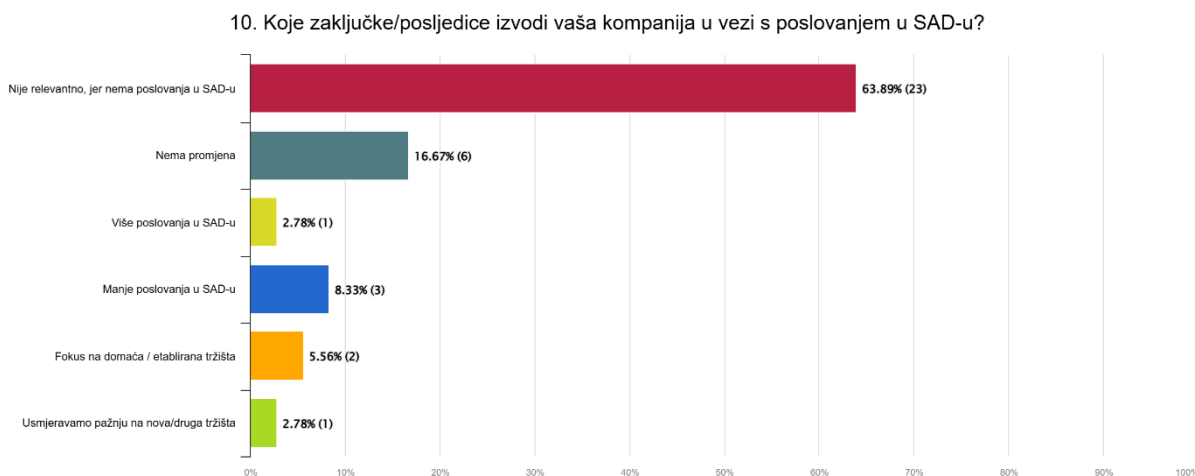
Rezultati istraživanja pokazuju da kompanije u Bosni i Hercegovini najčešće odgovaraju na rastuće geopolitičke izazove kroz diverzifikaciju poslovanja i širenje tržišta. Gotovo polovina ispitanika (47%) navela je da je već provela ili trenutno provodi proširenje mreže dobavljača, dok 35% kompanija planira takve aktivnosti u narednom periodu.

Sličan trend prisutan je i kod otvaranja novih tržišta 40% kompanija već je poduzelo korake u tom pravcu, dok dodatnih 34% planira realizaciju ovih aktivnosti. Ovi podaci ukazuju na nastojanje kompanija da smanje zavisnost od pojedinačnih tržišta i dobavljača te povećaju otpornost poslovanja na globalne poremećaje.

S druge strane, mjere poput povlačenja s određenih tržišta, premještanja proizvodnje ili povratka aktivnosti na matičnu lokaciju uglavnom nisu planirane među većinom ispitanika. Više od 70% kompanija navelo je da ne planira premještanje proizvodnje na nove lokacije, nearshoring/friendshoring aktivnosti ili povrat poslovnih aktivnosti na matično tržište.

Povećanje ulaganja u Bosnu i Hercegovinu trenutno je realizovalo svega 9% ispitanika, dok trećina kompanija navodi da takve aktivnosti planira u narednom periodu. Također, nešto veći interes zabilježen je za povećanje zaliha, koje je već provelo 21% kompanija, kao odgovor na moguće poremećaje u lancima snabdijevanja i rastuću neizvjesnost na globalnom tržištu.

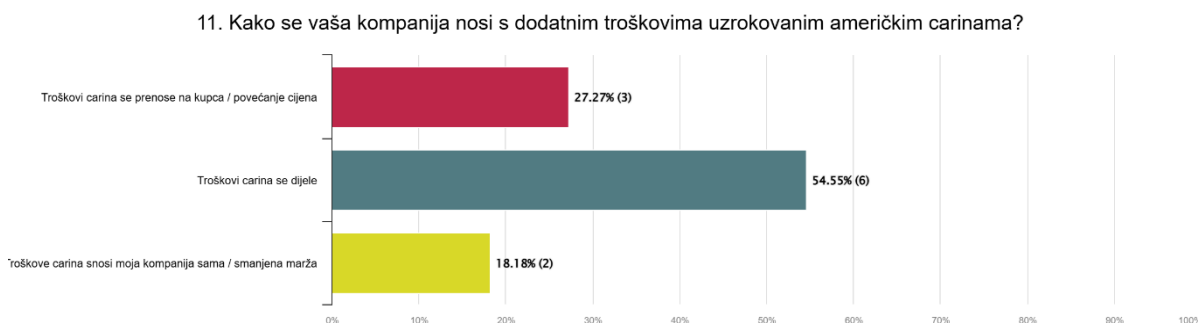
Poslovanje u SAD-u

Kada je riječ o poslovanju u Sjedinjenim Američkim Državama, za većinu ispitanih kompanija ovo pitanje trenutno nije relevantno, budući da 64% navodi da nema poslovne aktivnosti na američkom tržištu. Među kompanijama koje posluju ili prate dešavanja na tom tržištu, 17% ne očekuje značajnije promjene u poslovanju, dok 8% predviđa smanjenje poslovnih aktivnosti u SAD-u. Manji broj ispitanika navodi fokus na domaća tržišta (5%) ili očekuje povećanje poslovanja u SAD-u (2%).

Rezultati ukazuju na to da američko tržište trenutno nema značajniji direktan utjecaj na poslovanje većine anketiranih kompanija, ali dio ispitanika ipak prati globalna trgovinska i geopolitička kretanja te prilagođava svoje poslovne strategije u skladu s njima.

Upravljanje troškovima američkih carina

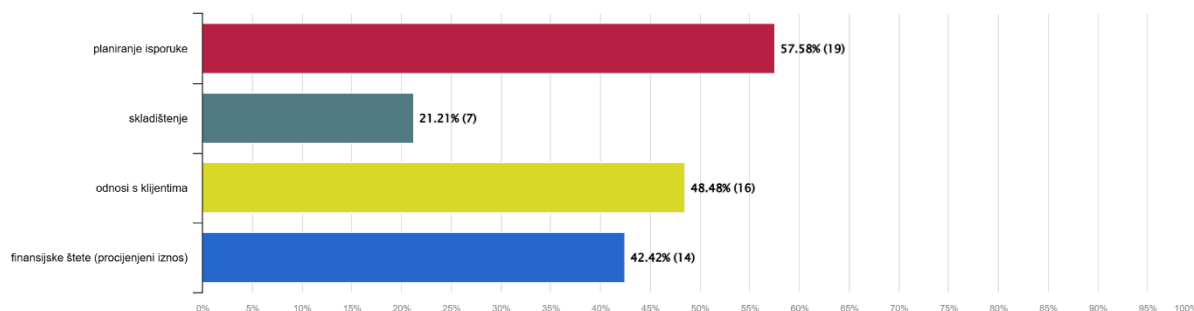
Rezultati istraživanja pokazuju da većina kompanija dodatne troškove uzrokovane američkim carinama dijeli s poslovnim partnerima i kupcima. Više od polovine ispitanika (55%) navelo je da se troškovi carina dijele između uključenih strana u lancu poslovanja.

Istovremeno, 27% kompanija odgovorilo je da troškove carina prenosi na krajnje kupce kroz povećanje cijena proizvoda ili usluga. S druge strane, manji broj ispitanika (18%) naveo je da njihova kompanija sama snosi dodatne troškove, što direktno utiče na smanjenje profitne marže.

Ovi rezultati ukazuju na to da kompanije najčešće nastoje raspodijeliti finansijski teret carina kako bi ublažile negativan utjecaj na vlastito poslovanje i konkurentnost na tržištu.

Utjecaj prekograničnog prometa između BiH i EU na poslovne odluke

12. Da li su dešavanja u prekograničnom prometu ljudi i robe između Bosne i Hercegovine i EU u proteklih dvanaest mjeseci imala utjecaj na vaše poslovne odluke?

Rezultati istraživanja pokazuju da su dešavanja u prekograničnom prometu ljudi i robe između Bosne i Hercegovine i Evropske unije imala značajan utjecaj na poslovanje kompanija u proteklih dvanaest mjeseci. Najveći broj ispitanika (58%) naveo je da su ove promjene prvenstveno utjecale na planiranje isporuke i organizaciju logističkih procesa.

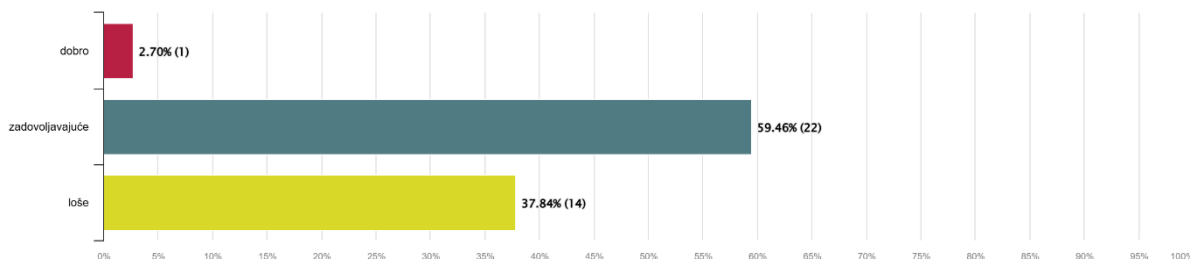
Gotovo polovina kompanija (48%) istakla je da su prekogranična dešavanja utjecala na odnose s klijentima, dok je 42% ispitanika navelo da su imala direktne finansijske posljedice odnosno dodatne troškove i procijenjene štete u poslovanju.

Manji, ali i dalje značajan broj kompanija (21%) naveo je da su promjene utjecale i na skladištenje robe i organizaciju zaliha.

Ovi rezultati ukazuju na to da prekogranični promet i efikasnost trgovinskih tokova između BiH i EU imaju direktan utjecaj na svakodnevno poslovanje kompanija, posebno u segmentima logistike, odnosa s kupcima i finansijskog planiranja.

Ocjena prekograničnog prometa između BiH i EU

13. Kako trenutno ocjenjujete promet ljudi i robe između Bosne i Hercegovine i EU (npr. granične procedure/carinjenje, dostupnost transporta, status vozača motornih vozila)?

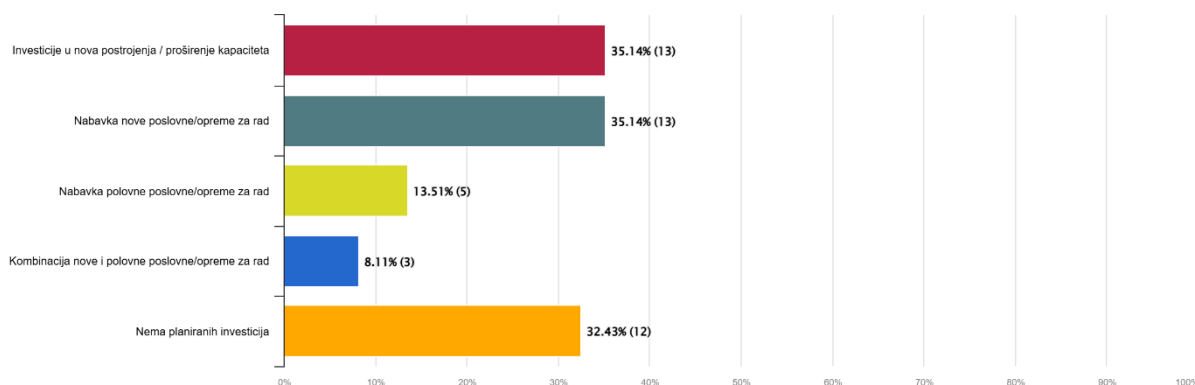
Većina ispitanih kompanija trenutno ocjenjuje promet ljudi i robe između Bosne i Hercegovine i Evropske unije kao zadovoljavajući. Takav stav izrazilo je 59% učesnika istraživanja, što ukazuje na relativno stabilno funkcionisanje prekograničnih procedura i transportnih tokova.

Ipak, značajan broj kompanija (38%) smatra da je stanje loše, što pokazuje da i dalje postoje izazovi povezani s graničnim procedurama, carinjenjem, dostupnošću transporta i administrativnim zahtjevima.

Samo mali broj ispitanika (3%) ocijenio je promet između BiH i EU kao dobar, što sugerira da postoji prostor za dodatno unapređenje efikasnosti i kvaliteta prekograničnog poslovanja i logistike.

Planirane investicije kompanija

14. Da li planirate u narednom periodu investirati u postrojenja ili opremu za poslovanje, i ako da, koje vrste?

Rezultati istraživanja pokazuju da značajan broj kompanija u narednom periodu planira nova ulaganja u poslovanje. Najveći udio ispitanika (35%) naveo je da planira investicije u nova postrojenja i proširenje kapaciteta, dok isti procenat kompanija planira nabavku nove poslovne opreme za rad.

S druge strane, 32% ispitanika izjavilo je da trenutno nema planiranih investicija, što može ukazivati na oprez kompanija usljed neizvjesnih ekonomskih i tržišnih okolnosti.

Manji broj kompanija planira nabavku polovne opreme (14%), dok 8% ispitanika namjerava kombinovati nabavku nove i polovne poslovne opreme.

Ukupni rezultati pokazuju da, uprkos izazovima u poslovnom okruženju, značajan dio kompanija i dalje planira ulaganja s ciljem modernizacije poslovanja i povećanja kapaciteta.

O PREDSTAVNIŠTVU NJEMAČKE PRIVREDE U BIH

Predstavništvo njemačke privrede u Bosni i Hercegovini (AHK BiH) dio je globalne mreže koju čini 79 industrijskih i trgovinskih komora (IHK) u Njemačkoj i preko 150 njemačkih

Delegation der Deutschen Wirtschaft
in Bosnien und Herzegowina
Predstavništvo njemačke privrede
u Bosni i Hercegovini

vanjskotrgovinskih komora (AHK) u 93 zemlje širom svijeta, koje zajedno podržavaju kompanije u razvoju međunarodnog poslovanja.

Rad mreže (AHK + IHK) globalno koordinira **Asocijacija njemačkih industrijskih i trgovinskih komora (DIHK)**, u saradnji s njemačkim poslovnim udruženjima i privredom. Od svog osnivanja 1997. godine, Predstavništvo u BiH zastupa interese članova, savjetuje njemačke firme o lokalnom tržištu i pomaže bh. kompanijama u uspostavljanju saradnje s njemačkim partnerima.

Važan segment rada Predstavništva su **Business Consulting usluge** koje pružaju podršku u razvoju i unapređenju vanjskotrgovinskih aktivnosti kompanija i **studijska putovanja** između BiH i Njemačke, fokusirana na razmjenu znanja i tehnologija. Ranije su organizovani programi u oblastima poput vodoprivrede, metalnog i drvnog sektora, te obnovljivih izvora energije, uz konkretne primjere prakse i saradnje između kompanija iz obje zemlje.

Wirtschaftsverein BiH, osnovan 2007. godine na inicijativu Predstavništva i njemačkih firmi u BiH i zastupa interese njemačke privrede prema domaćim institucijama i pruža članovima prostor za edukaciju, umrežavanje i razmjenu iskustava u bilateralnom poslovanju.

Članstvom u Wirtschaftsverein BiH postajete dio snažne njemačko-bosanskohercegovačke poslovne mreže, sa pristupom relevantnim informacijama, kontaktima i prilikama za saradnju. Predstavništvo njemačke privrede u BiH (AHK) ostaje prva adresa za njemačke firme zainteresovane za bh. tržište – i pouzdan partner domaćim firmama koje traže poslovne veze s Njemačkom.

Web stranica: <http://bosnien.ahk.de>

Posjetite našu [LinkedIn](#) stranicu!

KONTAKT:

Aida Bajramović

Voditelj tima Wirtschaftsverein BiH

aida.bajramovic@ahk.ba

Tel: +387 33 295 917